Suomen Reserviupseeriliitto -
Finlands Reservofficersförbund

Lausunto
9.10.2026

Viite: Puolustusvaliokunta perjantai 09.10.2026 klo 09.30 / HE 175/2026 vp / Asiantuntijapyyntö
Asia: HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Yleistä
Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin. Suomen Reserviupseeriliiton lausunnossa keskitytään puolustusbudjettiin (Puolustusministeriön hallinnonalan pääluokka Pl. 27) ja siinäkin lähinnä asevelvollisuuteen, reserviläisten osaamisen kehittämiseen ja vapaaehtoiseen maanpuolustukseen suunnattuihin määrärahoihin.

Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristön epävakaa ja vaikeasti ennakoitava tilanne jatkuu edelleen Venäjän Ukrainaan tekemän oikeudettoman hyökkäyksen jatkuessa sekä moninaisen hybridivaikuttamisen lisääntyessä.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys on vahvistanut liittouman sotilaallista läsnäoloa ja turvallisuutta Itämeren alueella. Nato-jäsenyyden moniulotteiset ja konkreettiset vaikutukset näkyvät jatkuvasti yhä enemmän

Suomessa. Nato-jäsenyyden vahvistuessakin päävastuu Suomen puolustuksesta on meillä itsellämme. Nato-jäsenyydenkin aikana tilanteessa Suomen on pidettävä huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksestaan ja sen riittävästä resursoinnista 3. artiklan mukaisesti. Toimintaympäristön muutos edellyttää puolustuskyvyn vahvistamista sekä nopeaa lisäresursointia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoihin.

Osallistuminen niin Naton komentorakenteeseen kuin joukkorakenteisiin vaatii suurta henkilöpanosta. Tulevia Nato-tehtäviä ei pystytä täyttämään pelkästään ammattisotilailla, vaan niihin tarvitaan myös merkittävä määrä reserviläisiä, etenkin Naton joukkorakenteissa. Reserviläisten sitoutumisen, koulutuksen ja uusien tehtävien palvelusehtojen valmistelu on vielä alkutekijöissään.

Kesäkuussa 2025 Alankomaissa pidetyssä Naton huippukokouksessa tehtiin useita merkittäviä päätöksiä, jotka vahvistavat liittokunnan puolustuskykyä ja yhteistä sitoutumista turvallisuuteen.

Merkittävin päätös oli se, että Naton jäsenmaat sitoutuivat kasvattamaan puolustusmenojaan 5 %:iin bruttokansantuotteesta (BKT) vuoteen 2035 mennessä. Tästä 3,5 % BKT:sta kohdistetaan suoraan sotilaallisiin tarpeisiin ja Naton suorituskykytavoitteisiin. 1,5 % BKT:sta käytetään kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen, kyberpuolustukseen, siviilivalmiuden ja kriisinkestävyyden parantamiseen sekä puolustusteollisuuden ja innovaatioiden tukemiseen.

Merkittävillä varustehankinnoilla (Laivue 2020 ja F-35-monitoimihävittäjähanke) korvataan lähivuosina poistuvat suorituskyvyt. Toimintaympäristön vaikea ennakoitavuus edellyttää, että Puolustusvoimien toimintamenoihin, muihin puolustusmateriaalihankintoihin sekä sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenojen määrärahoihin tehdään vakiintuneen käytännön mukaiset kustannustasotarkistukset.

Suomen Reserviupseeriliitto -
Finlands Reservofficersförbund

Lausunto
9.10.2026

Reservin koulutuksen pohjan luo puolustusvoimien järjestämät kertausharjoitukset ja vapaaehtoiset harjoitukset. Reservin sotilasosaamisen ja toimintakyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä on kertausharjoitusten lisäksi tärkeä rooli Maanpuolustuskoulutus MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksella sekä reserviläisten omaehtoisella toiminnalla. Järjestöillä on keskeinen rooli omaehtoisen harjoittelun edellytysten järjestämisessä, mm. ampumaharjoittelun ja kenttäkelpoisuutta tukevien tapahtumien säännönmukaisessa organisoinnissa sekä maanpuolustustahdon ylläpidossa. Järjestöjen toimintaan on mahdollista osallistua myös niiden reserviläisten, jotka eivät ole aktiivisessa kertausharjoituskierrossa tai jotka eivät ole tällä hetkellä sijoitettu poikkeusolojen organisaatioon.

Reserviupseeriliitto osallistui aktiivisesti kahden reservin toiminnan kannalta keskeisen suunnitelman eli Puolustusministeriön johdolla tehdyn Vapaaehtoisen maapuolustuksen tavoitetila 2030 sekä Puolustusvoimien johdolla tehdyn Asevelvollisten koulutuksen kehittämisohjelman laatimiseen. Näiden suunnitelmien toteuttaminen ja niihin tarvittavien taloudellisten resurssien varmistaminen on ehdottoman tärkeää.

Dokumenteissa määritellään eri tahojen roolit reservin toimintakyvyn ja koulutuksen kehittämisessä. Reservin osaamista ja toimintakykyä ylläpidetään Puolustusvoimien kertausharjoituksilla ja vapaaehtoisilla harjoituksilla, Maanpuolustuskoulutus MPK:n kursseilla ja reserviläisjärjestöjen (erityisesti RUL ja RES) aktiivisella toiminnalla. Järjestöillä on keskeinen rooli toimintakyvyn ja ampumataidon ylläpidossa, kouluttajien rekrytoinnissa sekä maanpuolustustahdon kohottamisessa.

Reservin ja vapaaehtoisen koulutuksen rooli on suurin paikallisjoukkojen toiminnassa, jota kehitetään määrätietoisesti lähivuosina. Näihin joukkoihin henkilöitä sijoitettaessa tulee huomioida paremmin reserviläisten vapaaehtoisessa maanpuolustuskoulutuksessa ja -työssä osoitettu osaaminen ja aktiivisuus.

Vapaaehtoinen maanpuolustus
Vapaaehtoisen maanpuolustuksen rooli korostuu edelleen lähivuosina. Ukrainan tapahtumien seurauksena kiinnostus vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan on lisääntynyt voimakkaasti. Tämä on konkretisoinut jäsenmäärien ja mm. ampumatoiminnan kysynnän merkittävänä kasvuna. Järjestöillä on useita mm. reservin toimintakyvyn kehittämiseen sekä maanpuolustustahdon ylläpitoon liittyviä tehtäviä.

Maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen toiminnan tukemiseen jaetaan määrärahaa yhteensä 11 295 000 euroa, josta pääosa, 9 867 000 euroa, suunnataan Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle muiden toimijoiden osuuden jäädessä 1 428 000 euroon. Näistä neljän perinteisen maanpuolustus- tai reserviläisjärjestön osuus on 328 000 euroa. Suomen Reserviupseeriliiton osuus edellisten vuosien tapaan on 82 000 euroa. Samansuuruinen tuki osoitetaan Reserviläisliitolle, Naisten Valmiusliitolle ja Maanpuolustuskiltojen liitolle.

Vuosittain järjestettävien ampuma- ja liikuntatapahtumien lukumäärä pelkästään RUL:lla on yli 4000 ja osanottajamäärät näissä kymmeniätuhansia. Nato-jäsenyys lisää RUL:n kohdalla tarpeen kansainvälisen toiminnan kehittämiseen, erityisesti Nato-maiden reservien välillä.

Aktiivisuus sekä Naton reserviupseerijärjestöissä (CIOR ja CIOMR) jatkuu korkeana. Samoin liitto on tiivistänyt yhteistyötä muiden Pohjoismaiden ja Viron kanssa.

Erityisesti Suomen Reserviupseeriliiton ja Reserviläisliiton vastuut niin kotimaisessa vapaaehtoisessa maanpuolustuksessa kuin kansainvälisessä toiminnassa ovat kasvaneet voimakkaasti. Nämä liitot ovat saaneet vuosille 2024–2026 lisätukea erityisesti kasvaneisiin kansainvälisiin tehtäviin 100.000 € / järjestö / vuosi. Tämä tuki on ollut ehdottoman tärkeää.

Maanpuolustusjärjestöille osoitetun tuen määrä on pystyttävä nostamaan ainakin RUL:n ja RES:n osalta uusien tehtävien edellyttämälle tasolle. Nykyisellä tukitasolla erityisenä huolena on se, kuinka voidaan varmistaa edellä mainituissa dokumenteissa mainitut tehtävät, lisääntyneet kansainväliset tehtävät sekä paikalliselle ja maakunnalliselle reserviläistoiminnalle ja -koulutukselle riittävä taloudellinen tuki. **Esitämme, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahat RUL:n ja RES:n osalta nostetaan 300.000 euroon / järjestö.** Tämä kattaisi noin neljänneksen RULn vuotuisista toimintamenoista.

Ampumatoiminnan varmistaminen
Reservin ampumataidon ylläpito ja kehittäminen on pitkälti reservin omaehtoisen toiminnan varassa. Ampumatoiminta on yksi aktiivisimmista vapaaehtoisen maanpuolustuksen toiminnoista. Ampumatoiminnan aktiivisuudesta esimerkiksi RUL:n ja RES:n yhteisen Tulta toukokuussa -haastekampanjan aikana tämän vuoden toukokuussa ammuttiin liki miljoona laukausta.

Ukrainan sodan seurauksena patruunoiden kasvanut kysyntä nosti voimakkaasti patruunoiden hintoja ja ajoittain patruunoista oli suoranaista pulaa. Liitot ovat kuluneiden kolmen vuoden aikana pystyneet tukemaan yhdistysten ja piirien ampumatoimintaa, erityisesti asehankintoja, kohdennetuilla hankintatuilla.

Reservin ampumatoiminnan turvaamisen kannalta kriittinen asia on koko maan kattavan ampumarataverkoston kehittäminen tai vähintään nykyisen verkoston ylläpito. Ampumaratojen jatkuvasti kiristyvä ympäristölainsäädäntö ja -ohjeistus uhkaavat vakavasti ampumarataverkostoamme.

Hallitusohjelmassa mainitaan lisäksi, että hallitus turvaa Suomen ampumaratojen toiminnan ja edistää uusien ampumaratojen perustamista ottaen huomioon alueellisen tarpeen ja mahdolliset lainsäädäntötarpeet keskeisten maanpuolustus-, reserviläis-, ampumaurheilu-, ja metsästysjärjestöjen sekä viranomaisten osalta.

Tavoitteena olevaan 1.000 ulkoampumaradan määrään tarvitaan merkittäviä, pitkäkestoisia taloudellisia panostuksia. Nyt Suomessa on noin 670 toimivaa ulkoampumarataa. Maanpuolustuksen kannalta tärkeää on saada kivääriratojen ja toiminnallisten ratojen verkosto kattamaan koko maan.

Nykyisen ampumarataverkoston ylläpitäminen ja ratojen lisääminen on käytännössä mahdotonta, ellei ratojen ympäristölupaprosesseja ja -lupakäytäntöjä järkeistetä merkittävästi. Esitys ampumaratojen koko luvitusprosessin siirtämisestä sisäasiainministeriölle on kannatettava.

Lausunto
9.10.2026

Ampumista harrastavien järjestöjen yhteiselle ympäristölupahankkeelle on varmistettava riittävät, vähintään koko vaalikauden kestävä rahoitus. Hankkeen johto-organisaationa on toiminut Suomen Ampumaurheiluliitto.

Lisäksi toivomme huomioitavaksi, että useat ampumarata-alueiden ja/tai harjoituskeskusten kiinteistöt ovat yksityisessä, usein yleishyödyllisten yhdistysten omistuksissa. Tällaisten ampumarataverkostoa tukevien ja maanpuolustusharjoitteluun käytettävien kiinteistöjen toimintaa esitämme kuntakohtaisesti tuettavaksi vapauttamalla maanpuolustuksellisen harjoitustoiminnan kautta yhteiskunnan ja kuntatason turvallisuutta edistävät kiinteistöt kiinteistöverosta.

Kertausharjoitukset ja reservin toiminta
Puolustusbudjetin selitysosasta selviää, että ensi vuonna kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrässä tavoitteena on 25.000 reserviläistä. Kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrä kasvoi vuonna 2022 lähes 30.000 reserviläiseen, mutta on sen jälkeen laskenut ensin 28.000 tasoon ollen viime vuonna (talousarvioesityksen mukaan) vain 21.679 ja tänäkin vuonna tavoitteena on vain 25.000 reserviläistä.

Ensi vuonna kertausharjoituksissa koulutettujen reserviläisten tavoitemäärä on edelleen vain 25.000 reserviläistä eli alle 9,0 % sodan ajan joukkoihin sijoitetuista reserviläistä. Kyseessä on ehdottomasti liian pieni määrä sekä yleiseen turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen että koronaepidemian aiheuttamaan kertausharjoitusvelkaan nähden. Erittäin huolestuttavia ovat kentältä saadut tiedot, että erityisesti paikallisjoukkojen harjoitusten määrä on jo vähentynyt parin vuoden takaisesta tilanteesta.

Budjettiesityksen kertausharjoitusmäärät ovat jyrkässä ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa todetaan, että hallituskaudella reservin kertausharjoitusten määrä pidetään toimintaympäristön vaatimusten edellyttämällä tasolla.

Sodan ajan joukkojen toimintakyvyn ja reserviläisten osaamisen varmistamiseksi ehdottomana vähimmäisvaatimuksena on kertausharjoitusmäärien pitäminen 30.000 reserviläisen vuositasolla. Kertausharjoitusmäärien kasvattaminen lyhyellä aikavälillä on erittäin vaikeaa mm. Puolustusvoimien tiukan henkilöstötilanteen takia. Reserviläisten osaamisen ja vastuiden lisäämisellä kertausharjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa voidaan kuitenkin pienentää harjoitusmäärän lisääntymisestä aiheutuvaa palkattujen sotilaiden työmäärän kasvua.

Reserviläisten osaamisen nykyistä parempi hyödyntäminen kertausharjoituksia ja vapaaehtoisia harjoituksia suunniteltaessa ja niitä toteuttaessa siis mahdollistaa nykyistä suurempien vapaaehtoisia- ja kertausharjoitusmäärien toteuttamisen varsin pienillä taloudellisilla lisäpanostuksilla. Tämän toteuttamiseksi suunnitteilla olevat toimenpiteet asevelvollisten joustavamman käytön mahdollistamiseksi on toteutettava pikaisesti.

RUL toivoo myös, että hallitusohjelmassa mainitusta selvityksestä sotilaskäyttöön soveltuvien varusteiden, tarvikkeiden ja aseiden verovähennysoikeuden luomisesta, siltä osin kuin ne soveltuvat kriisiajan käyttöön ja ovat yhteensopivia Puolustusvoimien tai

Suomen Reserviupseeriliitto -
Finlands Reservofficersförbund

Lausunto
9.10.2026

MPK:n järjestämän maanpuolustuskoulutuksen vaatimusten kanssa etenisi. Asialla on toimintakyvyn lisäksi iso merkitys myös maanpuolustustahdolle

Edelleen RUL toivoo, että vähennyskelpoisten lahjoitusten saajajoukkoa laajennettaisiin. **RUL esittää, että vähennyskelpoisten lahjoitusten saajajoukkoa tulisi edelleen laajentaa myös maanpuolustusjärjestöihin.**

Henkilöresurssit
RUL on huolissaan Puolustusvoimien henkilöstön määrästä ja henkilöstön jaksamisesta. Jatkuvasti lisääntyvät ja osittain uudet tehtävät vaativat Puolustusvoimien henkilöstömäärän lisäämistä. Henkilöstön määrän lisäksi on tärkeää varmistaa palkatun henkilöstön osaaminen ja työssä jaksaminen. Nato-jäsenyys vaatii myös resursseja, joista ehkä merkittävin on jäsenyyden vaatimat lisäpanostukset henkilöstöön.

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärä kasvaa budjettiesityksen mukaan noin 150 henkilötyövuodella vuoteen 2026. RUL pitää Puolustusvoimien henkilöstömäärän kasvattamista ehdottoman tärkeänä.

Pidemmällä aikajänteellä Puolustusvoimien henkilöstöpulaan tulee vastata myös lisäämällä ammattisotilaiden koulutusmääriä sekä vastuuttamalla sodan ajan joukkoihin sijoitettuja reservin johtajia nykyistä enemmän omien joukkojensa koulutukseen.

Henkilöstöpulaa voidaan siis osin korvata lisäämällä osaavien ja motivoituneiden reserviläisten käyttöä Puolustusvoimien kertaus- ja vapaaehtoisten harjoitusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä järkeistämällä Puolustusvoimien ja MPK:n osittain epätarkoituksenmukaista ohjeistusta. Tämä vaatii edelleen vapaaehtoisen maanpuolustuksen lain ja ampuma-aselain sekä niihin liittyvien asetusten tarkistamista.

Kokonaisturvallisuus on yhteinen asia, tarvitaan osaamis- ja varaamisrekisteri
Nykyiset uhkat ja kriisit kohdistuvat koko yhteiskuntaan. Aktiivinen kansalainen on usein mukana monen eri tahon toiminnassa. Häiriö- ja poikkeusoloissa eri tahoilla on tarve varmistaa oma toimintansa varaamalla riittävät henkilöresurssit omaan käyttöönsä. Poikkeusolovarauksia on asevelvollisrekisterin lisäksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, kunnissa, pelastuslaitoksilla ja yrityksillä.

Kaikkien hallinnonalojen yhteinen ja kaikkia maanpuolustusvelvollisia koskevan henkilöstön osaamis- ja varaamisrekisteri häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tarvittavaa henkilöstöä varten olisi konkreettinen askel koko yhteiskunnan varautumisen edistämiseksi ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistamiseksi. **RUL esittää, että pikaisesti käynnistetään työ mainitun osaamis- ja varaamisrekisterin mahdollistamiseksi, hallitusohjelmassa mainittujen linjausten mukaisesti.**

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Suomen Reserviupseeriliitto -
Finlands Reservofficersförbund

Lausunto
9.10.2026

Tuomas Kuusivaara
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
tuomas.kuusivaara@rul.fi
Puh. 040 530 2137

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 290 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.